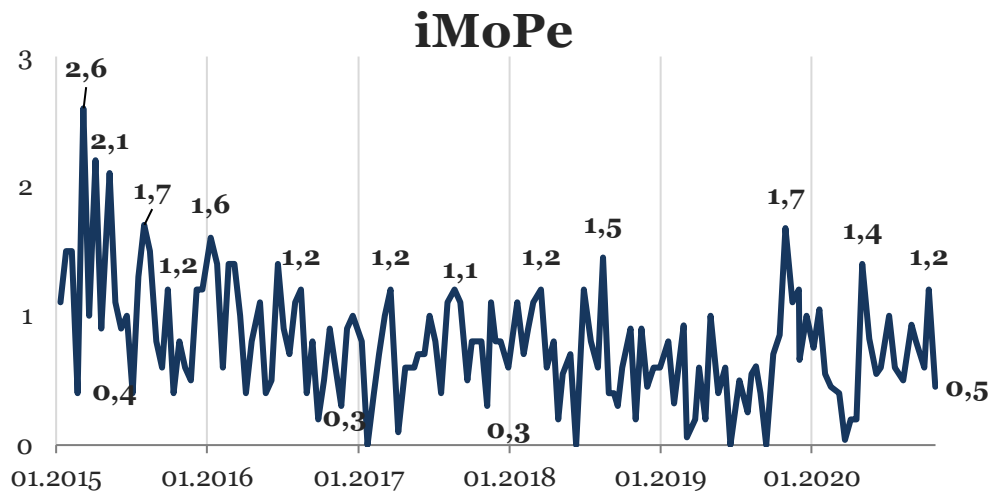

iMoRe №144. Нові підходи до атестації на фондовому ринку та правила для будівельної продукції

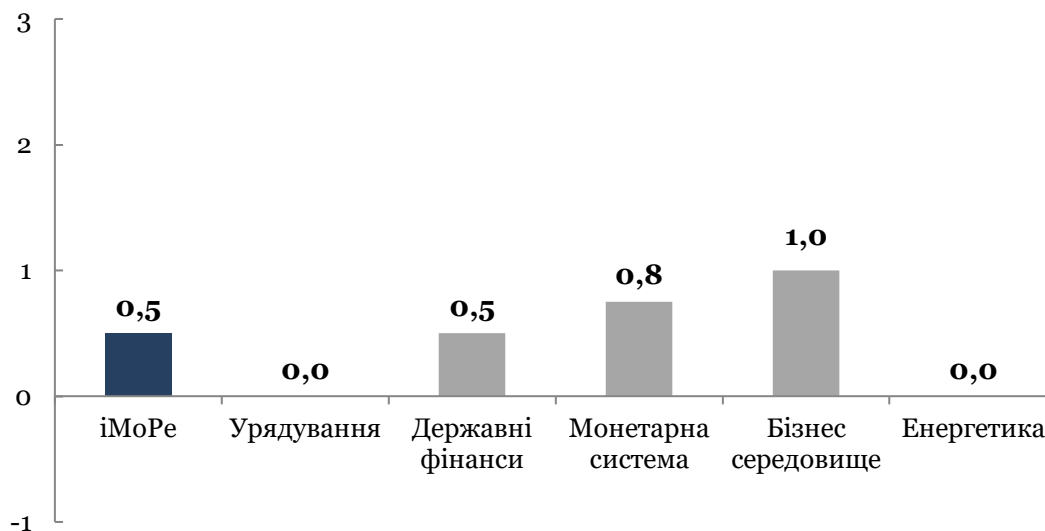
Індекс моніторингу реформ (iMoRe) становить +0,5 бала за період з 21 вересня по 4 жовтня 2020 року з можливих значень від -5,0 до +5,0. У попередньому раунді індекс дорівнював +1,2 бала.

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Основні події раунду

1. Нові правила атестації фахівців фондового ринку, +1,5 бала

Фахівці, які працюють на фондовому ринку, або у компаніях, що займаються накопичувальним пенсійним страхуванням повинні проходити обов'язкову атестацію у Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). Зокрема, це компанії, що займаються брокерською і дилерською діяльністю, управлінням активами, цінними паперами, майном для фінансування будівництва та операцій з нерухомістю, іпотечним покриттям тощо. Для атестації вони були повинні пройти навчання у центрах, які мають договір з НКЦПФР та скласти іспит.

Нові правила, які визначила НКЦПФР, передбачають, що фахівці самі обиратимуть форму навчання або підвищення кваліфікації, яке потім буде визнавати Атестаційний центр НКЦПФР. Крім проходження курсів, фахівці можуть підвищувати кваліфікацію через викладання лекцій або семінарів, виступи на публічних заходах, участь у робочих групах щодо вдосконалення законодавства, публікації у наукових та професійних виданнях тощо.

Іспити, які повинні скласти професіонали, що працюють на фондовому ринку, будуть відбуватися у формі комп'ютерного тестування.

Коментар експерта

«Вплив змін у порядку та змісті тестування можна буде оцінити через рік – після запровадження оновлених тестів. У той же час, скасування обов'язкового навчання в обраному НКЦПФР закладі перед здачею іспиту є позитивною зміною».

Олена Коробкова, Незалежна асоціація банків України

2. Гармонізація вітчизняного ринку будівельної продукції з європейськими правилами, +1,0 бал

За інформацією виробників, близько 70% будівельних товарів на ринку України виробляється або продається з порушенням законодавства. Вимоги до контролю якості будматеріалів є нижчими, аніж в ЄС, гарантії їх дотримання держава не забезпечує.

Закон 850-ІХ від 02.09.2020 є спробою вирішити цю проблему, запровадити вимоги до продукції та процедури нагляду за їх дотриманням згідно зі стандартами ЄС.

Коментар експерта

«Сьогодні добросовісний виробник будівельної продукції не витримує конкуренції з виробниками неякісного дешевого фальсифікату, а єдиним показником конкурентоспроможності є вартість продукції. Виконання вимог до

якості будівельної продукції практично не контролюється. Це зумовлено об'єктивними й суб'єктивними причинами, зокрема застарілістю Технічного регламенту будівельних виробів, будівель та споруд; скасуванням обов'язкової сертифікації у 2018 році; зникненням із положення ДАБІ повноваження щодо здійснення ринкового нагляду тощо.

Закон запроваджує європейський підхід у здійсненні ринкового нагляду, визначає перелік продукції, що підпадає під нагляд, запроваджує можливість аргументованого підтвердження виробником її якості та встановлює право органу ринкового нагляду обмежити обіг або взагалі вилучити продукцію в разі неналежної якості. Разом з тим, закон не визначає орган ринкового нагляду, це має зробити Кабінет Міністрів України.

Законом чітко визначаються обов'язки виробників, імпортерів, дистриб'юторів, розповсюджувачів, встановлюються правила декларування показників будівельної продукції; вимоги до застосування регламентних технічних специфікацій (гармонізованих стандартів та документів з визначення прийнятності); урегульовується діяльність органів з визначення технічної прийнятності; питання здійснення ринкового нагляду щодо будівельної продукції.

Згідно з законом, виробник зобов'язаний скласти декларацію показників будівельної продукції та наносити знак відповідності технічному регламенту. Основою для декларування показників будівельної продукції є технічна документація, що описує всі відповідні елементи, пов'язані із застосованою системою оцінки та перевірки стабільності показників будівельної продукції.

Виробник має забезпечувати виконання всіх процедур, які гарантують, що задекларовані показники будівельної продукції дотримані під час серійного виробництва. На продукцію в обов'язковому порядку будуть наносити позначення типу, партії або серійного номера чи будь-якого іншого елемента, що дає змогу ідентифікувати таку продукцію.

Закон набирає чинності з 1 січня 2023 року. Повна імплементація 305-го Регламенту, на якому базується [закон](#), передбачає низку кроків, що включають законотворчу (визначення форми декларації, встановлення переліку продукції та системи оцінки, визначення органу ринкового нагляду тощо), організаційну (зокрема, призначення органів з визначення технічної прийнятності, запуск роботи контактної пункту, оснащення випробувальні лабораторії) та нормотворчу роботи (ухвалення понад 600 гармонізованих стандартів методом перекладу).

Більшість необхідних нормативно-правових актів мають європейські аналоги й повинні ухвалюватись як гармонізовані, наприклад: форма декларації та інструкція з її заповнення, перелік будівельної продукції, що підлягає дії закону, системи оцінки стабільності показників тощо. Ухвалення таких НПА не викликає особливих труднощів. Значно складнішим буде керування процесами, які

вимагають інженерної компетентності, наприклад: встановлення рівнів, класів та порогових показників до різних видів продукції, визначення умов, за яких продукція відповідає певному рівню або класу, визначення необхідності збереження технічної документації на певні види продукції та термін, що відрізняється від загально встановленого законом

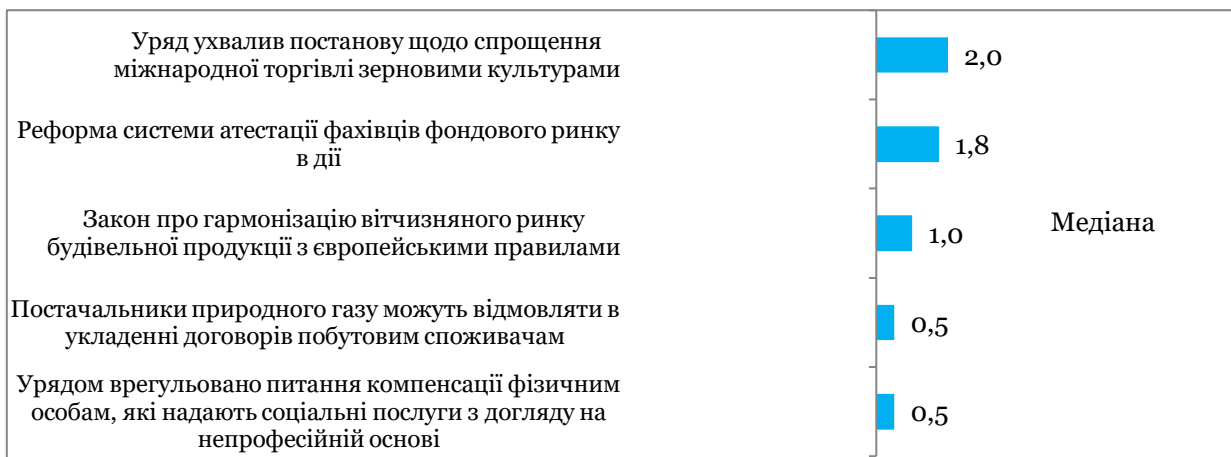
Для належної імплементації необхідно суттєво прискорити гармонізацію стандартів в будівництві. Загалом в Україні близько 3000 стандартів впливають на будівництво та індустрію будівельних виробів. З них гармонізовано менше 50%.

Національним органом стандартизації уже проведена робота з ухвалення близько 500 гармонізованих стандартів методом підтвердження. Однак ми усвідомлюємо, що споживачеві цих стандартів (виробникам, лабораторіям і пересічним громадянам) потрібні стандарти, які технічно та грамотно перекладені українською мовою. І це завдання не тільки Національного органу стандартизації, а й, перш за все, виробників будівельної продукції та професійних асоціацій. Без їх допомоги державі не впоратися.

Зрозуміло, що для захисту внутрішнього ринку та власних виробників усі країни розвивають як загальноєвропейське регулювання, так і національну систему технічного регулювання. Але при цьому, навіть в умовно найбільш закритих європейських країнах частка національних стандартів не перевищує 30%. Решта 70% – це гармонізовані стандарти».

Олексій Дорогань, БРДО

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

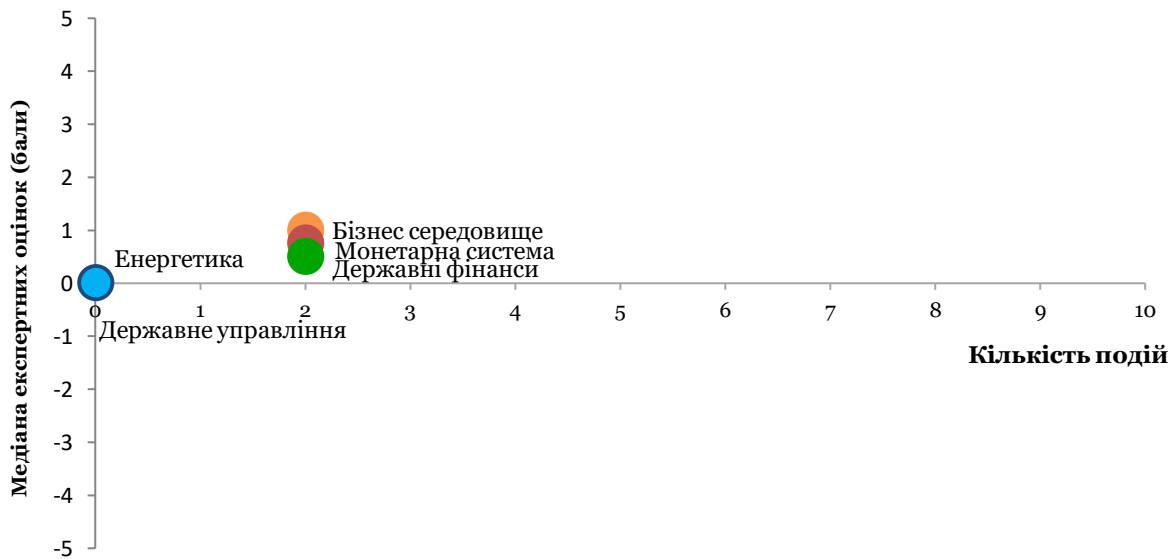

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	0,0
Державні фінанси	+0,5

Урядом врегульовано питання компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі	+0,5
Постачальники природного газу можуть відмовляти в укладенні договорів побутовим споживачам	+0,5
Монетарна система	+0,8
Реформа системи атестації фахівців фондового ринку в дії	+1,8
Уряд ухвалив постанову щодо спрощення міжнародної торгівлі зерновими культурами	+1,0
Бізнес середовище	+1,0
Закон про гармонізацію вітчизняного ринку будівельної продукції з європейськими правилами	+1,0
Уряд ухвалив постанову щодо спрощення міжнародної торгівлі зерновими культурами	+1,0
Енергетика	0,0

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (iMoPe) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.

VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні,

підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.

**Головний інформаційний
партнер**

interfax-УКРАЇНА
ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО

Партнери проекту

